

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik och lärande

1GN001 UVK-kurs: Skolväsendets historia, värdegrund och samhälleliga villkor, förskoleklass och årskurs 1-6, 7,5 högskolepoäng

The history of education, its value base and social conditions, pre-school class and primary school, year 1 to 6, 7.5 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2011-05-02

Senast reviderad 2013-12-13 av Fakulteten för samhällsvetenskap. Fastställande instans ändrad

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2014

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Matematik B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A. (Områdesbehörighet 6b)

Kursen ingår i grundlärarprogrammet

Mål

Kursen syftar till att utveckla kunskap och kompetens om skolväsendets historia, värdegrund, samhälleliga villkor samt läraryrkets uppdrag för att kunna vara yrkesverksam inom såväl förskoleklass som grundskolans åk 1-6.

Efter avslutad kurs ska studenten:

- kunna redogöra för och diskutera läraruppdraget och lärarens olika roller i förhållande till utbildnings- och skolväsendets uppdrag avseende värdegrund, demokrati och kunskap
- kunna redogöra för det svenska utbildnings- och skolväsendets organisation och uppdrag ur ett historiskt och samtida perspektiv med avseende på föränderliga samhälleliga villkor
- beskriva hur det framväxande utbildningssystemet samspelar och samspelar med lärarprofessionens utveckling, läraruppdragets förändringar och skolan som arbetsplats
- kunna redogöra för och problematisera de mänskliga rättigheterna

(barnrattskonventionen) inom skola och utbildning i relation till genus, klass, mångfald samt hållbar utveckling

- kunna visa och tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt på grundläggande nivå i sin roll som studerande i högre utbildning
- visa kunskap om och förmåga till kommunikativ kompetens i lyssnande, talande och skrivande till stöd för eget lärande och utvecklande av yrkeskunnande

Innehåll

Det övergripande syftet med kursen är att den studerande skall utveckla kunskap om skolans och förskoleklassens roll i samhället. Ett viktigt innehåll blir härvid att förstå lärarens yrkesroll utifrån ett historiskt, samhälleligt och demokratiskt perspektiv. De historiska och samhälleliga villkor som präglar och alltjämt påverkar skolväsendet, dess styrning, organisation och lärarens uppdrag förklaras och exemplifieras. I kursen identifieras utbildningens demokratiska uppdrag, värnandet om de mänskliga rättigheterna, värdegrundsfrågor samt skolväsendets bidrag till kunskaper om ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.

Kursen behandlar skolväsendets tillkomst och tidiga utveckling under 1800-talet och framåt. Särskilt vikt läggs vid skolväsendets styrning och organisatoriska förändringar under perioden 1945 fram till de pågående reformerna. Centralt i detta sammanhang är utbildningens och skolans roll i samhället kopplat till lärares uppdrag utifrån demokrati-, värdegrund- och framtidsperspektiv.

Denna medvetenhet eller sammanhangsförståelse är utmärkande för modern professionsutövning och möjliggör för all pedagogisk personal ett hållbart pedagogiskt-/didaktiskt arbete i enlighet med förskoleklassens och skolans samhällsuppdrag.

Professionsbas och professionell progression

Kursen introducerar grundskolan och förskoleklassen som arbetsplats och samhällelig institution. Här läggs en grund för ett professionellt förhållningssätt där sociala relationer och kommunikativ kompetens i tal och skrift utvecklar kunskaper som stärker studentens professionella förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till barns/elevs lärande.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Kursen introducerar vetenskapligt förhållningssätt som centralt för studier inom högre utbildning och för professionellt yrkesutövande. I kursen introduceras akademiskt skrivande, referenshantering, litteratursökning i bibliotekets databaser som grundläggande inslag i ett sådant förhållningssätt. I samband med skriftliga redovisningar tränas att sakligt och korrekt kunna använda vetenskapliga källor och att kritiskt granska och kommentera texter.

Undervisningsformer

I undervisningen läggs särskild vikt vid utvecklingen av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt som stärker studentens professionella förmåga att reflektera över skolans uppdrag i relation till samhällsförändringar och barns/elevs lärande.

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, laborationer och gruppuppgifter. Undervisningsformerna stödjer bl.a. utvecklandet av en professionell kommunikativ förmåga som en kritisk och demokratisk kompetens där studenterna genom beskrivningar, framställningar, analyser och kritiska frågor ges beredskap att hantera kursinnehållet i relation till de verksamheter och yrkespraktiker utbildningen avser.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Studenternas kunskapsutveckling och lärande kommer till uttryck i skriftlig och muntlig kommunikation och kunskaper, förståelse, färdigheter och förmågor prövas kontinuerligt utifrån utbildningens mål

Examinationer sker genom skriftliga tentamen och muntliga och redovisningar. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts. Närmare specifikation av examinationsformerna och kriterier för bedömning ges i kursens studiehandledning. För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till de studenter som gått kursen samt presenteras tillsammans med eventuellt vidtagna åtgärder för studenterna nästa gång kursen ges. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Ackesjö, Helena (2011). *Förskoleklassen - en ö eller en bro mellan förskola och skola?* Stockholm: Liber, (delar av 152 s). ISBN: 978-91-47-09983-2

Ask, Sofia: (2006). *Hållbara texter. Att skriva för studier och arbetsliv.* Stockholm: Liber, (178 s). ISBN 814 707 95 09

Broady, Donald. (2007). *Den dolda läroplanen.* Göteborg: Krut: kritisk utbildningstidskrift, 03475409; 127 (3/2007)

Colnerud, Gunnel (2004). *Värdegrund som pedagogisk praktik och forskningsdiskurs.* Pedagogisk forskning i Sverige. 2004, årg. 9, nr. 2, s 81-98.

Dimenäs, Jörgen. (2007). (RED.). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik.* 1. uppl. Stockholm: Liber, (Kap 1 och 8 20 s). ISBN: 9789147084210

Fällman, Barbro. (2002). *Tala & engagera. Populär presentationsteknik.* Lund: Studentlitteratur, (88 s). ISBN: 9144022921

Lindström Gunnar, Pennlert Lars-Åke. (2009). *Undervisning i teori och praktik – en introduktion i didaktik* Umeå: Fundo förlag, (70 s) ISBN:9789197558419

Lundgren, Ulf P, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, Skola, Bildning - grundbok för lärare.* Stockholm: Natur & Kultur, (delar av 630 s) (kap 1-4, 6-7, 12-14 samt 16-17).

Orlenius, Kennert & Bigsten, Airi. (2008). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag.* Stockholm: Liber, (157 s). ISBN: 9789147020416

Sandin, Bengt (2003). ”Skolan, barnen och samhället – i ett historiskt perspektiv”. I *Kobran, nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning.* Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, (16 s).

Någon av följande:

Alsterdal, Lotte. (red.) (2006). *Rapporter från ett skolgolv.* Tio lärare om glädjeämnen och dilemman i skolan. Stockholm: Liber.

eller

Björvall, Katarina. (2007). *De livsviktiga: berättelser om lärare*. Stockholm: Lärarförbundet, (143 s).

Aktuella styrdokument för den obligatoriska skolan (se www.skolverket.se).

Kompendium med olika texter.

Skönlitteratur enligt förteckning i studiehandledning.

Viss litteratur i samråd med lärare i kursen.

Referenslitteratur

Egidius, Henry (2003, senaste upplagan). "Pedagogik och samhälle". I *Pedagogik för 2000-talet*.

Stockholm: Natur och Kultur, (s 20 s).

Richardson, Gunnar (2004, senaste upplagan). *Svensk utbildningshistoria. Skola och samhälle förr och nu*. Lund: Studentlitteratur, (delar av 283 s).